



Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

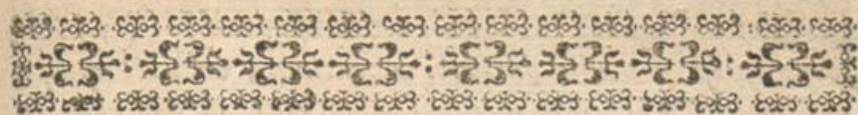
Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. I. Scopus hujus libri. Quanta sit hujus Discretionis difficultas, & unde
oriantur. Ejusdem necessitas. Ejus defectu plures & horribiles lapsus. Ad
eam impetrandam oratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969



DE
DISCRETIONE
SPIRITUUM
LIBER UNUS.

CAPUT I.

Scopus hujus libri. Quanta sit hujus Discretionis difficultas; & unde oriatur. Eiusdem necessitas. Eius defectus plures & horribiles lapsus. Ad eam impetrandam oratio.

- I.  Uæ à sanctis Patribus, aliisque probatis scriptoribus de DISCRETIONE SPIRITUUM tradita sunt, & quæ ipse tum propria, tum aliena experientia percepi, in unum colligere proposui stylo facili, & quantum argumenti natura patitur, claro ad Dei gloriam & eorum instructionem, qui animas regendas susceperunt. Qua in re utrum aliquid præstiterim, lectori bene attendenti ipsa tractatio, me nihil temere affirmante, indicabit. Opus enim aggressus sum difficile, multa obsitum caligine, casuum varietate perplexum, & quibusdam quasi cavernosis anfractibus impeditum, quod omnem quærentis diligentiam occurrentibus sæpe insolubilibus nodis ita eludit, ut modò elabatur è manibus quod inventum est, modò rursus appareat, & iterum absorbeatur. Hæc nimirum sapientia est omnium hominum intelligentiam excedens, quantumvis doctissimi sint, &

Ti ij

in spirituali palæstra longo certamine probati. (a) *Ab-
scondita est ab oculis omnium viventium, volucres quoque
cæli latet. Deus solus intelligit viam ejus, & ipse novit lo-
cum illius.* [b] *Excelsior cælo est, & quid facies? profun-
dior inferno, & unde cognoscas? longior terrâ mensura ejus,
& latior mari.* Vita enim spiritualis plena latibulis est,
diversæ sunt & admirabiles Dei vocationes: nec potest
homo discernere sine lumine supernaturali ab eo infuso,
qui veritas est, an quis ambulet in spiritu veritatis. Etsi
nemo novit quæ Dei sunt, nisi spiritus ipsius Dei, ut
docet Apostolus [c], quis hominum poterit divinum
instinctum cognoscere, ejusque vocem percipere loquen-
tis in silentio ad cor Jerusalem? Quis etiam valeat hu-
mani cordis secreta penetrare, ad quæ nulli aditus patet,
nisi soli Creatori? *Pravum est cor omnium & inscrutabile,*
teste Propheta [d], *quis cognoscet illud? Ego Dominus
scrutans cor, & probans renes.* Diaboli verò multiplices
fraudes, innumeras nocendi artes, ac pene inextricabi-
les laqueos quis detegere, quis evitare queat? Cùm præ-
fertim ipse malignus hostis quandoque se in Angelum
lucis transfiguret. Monet Scriptura [e] sathanæ cibum
electum esse, quia illos præcipuè decipere ac devorare
conatur, qui sanctiores sunt, quare cautiùs cavere debent,
ne ab ipso circumveniantur. Proprii denique spiritus di-
versos instinctus inter tot affectionum tumultuantium
procellas, inter tot errorum tenebras quis accuratè discer-
net? Quis iter arduum & tenebrosum inoffenso pede
conficiet, nemine facem præferente?

II. *Spirituum ponderator est Dominus, ait Sapiens,
[f] & omnes viæ hominis patent oculis ejus. Ipse librat,
ponderat, dijudicat omnia [g] qui fecit ventis pondus,
& aquas appendit in mensura. Sermo ejus, vivus est & ef-
ficax, inquit Apostolus, (h) penetrabilior omni gladio an-
cipiti, pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus,*

a Job. 28. 21. b Idem 11. 8. c 1. Cor. 2. 11. d Jerem. 17. 9. e Habac. 1. 16.
f Prov. 16. 2. g Job. 28. 25. h Hebr. 4. 12.

compagum quoque ac medullarum & discretor cogitationum & intentionum cordis. Hinc prohibemur de interioribus & incognitis humanâ prudentiâ judicare, eodem Apostolo (i) contestante, ne ante tempus judicemus, quousque veniat Dominus, qui illuminet abscondita tenebrarum, & manifestet consilia cordium. Nam teste Gregorio (k) *qui lucem videt, scit quid de tenebris aestimet. Qui verò lucis candorem ignorat, etiam obscura pro lucidis approbat.* Sæpe virtutum aditus vitiorum foribus vicini sunt, magnòque lumine indiget homo, ne in vitium inconsideratè labatur, dum se putat virtutem amplecti. Qua in re maxima circumspectio adhibenda, tum quia obtusior est intellectus ad res internas pernoscentas, rerumque terrenarum amor captivat & obcæcat nos; tum quia falsæ virtutum similitudines aciem mentis quibusdam quasi præstigiis ita præstingunt, ut species boni appareat in re non bonâ, & species mali in re non malâ.

III. Clamat Apostolus quem diligebat Jesus, ne credamus omni spiritui, omnibus scilicet internis motibus, impulsibus, suggestionibus, desideriis, inspirationibus; sed *probate, inquit, (l) spiritus, si ex Deo sunt. Vnde probo?* ait Augustinus, (m) *Probare vellem, si errare non possem. Certè nisi probavero spiritus qui ex Deo sunt, incurram necesse est in spiritus qui ex Deo non sunt, & ex hoc seducar à pseudoprophetis. Quid agam? Quomodo observem? O si S. Ioannes quomodo nobis dixit, Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sunt; dicere dignaretur, quomodo probentur spiritus, qui ex Deo sunt!* Sed ne solliciti simus, monet nos Spiritus sanctus probare spiritus, & quia superat hæc probatio quicquid viribus naturæ aut assequi aut indagare possimus, ipse idem Spiritus spirans ubi vult, postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, facit nimirum nos summis precibus à Deo postulare quod non possumus, ut Pater luminum (n,) qui

i Cor. 4. 5. k Gregor. 5. moral. c. 27. l 1. Joan. 4. 1. m Aug. serm. 30. de verbis Ap. 2. Isai. 7. 15.

dicat de tenebris lumen splendescere, illuminet nos mirabiliter à montibus æternis, docens nos juxta propheticum sermonem (o) eligere bonum & reprobare malum, & separare pretiosum à vili. Filii quidem tenebrarum sumus ob peccatum primi parentis opacâ nocte circumsepti; at cùm radius effulget divinæ gratiæ, tunc caligo dissipatur, tunc superna luce perfusi ambulamus sicut in die, tunc videmus quid agendum sit, & mortalitatem nostram transilientes in meliorem sortem transcribimur. Cumque ad unam & eandem rem modò diabolus, modò natura, modò Deus impellant; necessaria prorsus est lux Discretionis, ut sciamus quæ suggestiones, à quo principio sint, quibus aditum aperire, quibus obstruere debeamus. Ipsa nos docet in singulis actibus circumire conscientiam nostram, & nosmetipsos deprehendere, hostisque dolos & versutias eludere. Quod si scientia curandorum corporum ideo difficillima dicitur esse, quia pendet à conjecturis & signis externis, quæ ambigua & æquivoca sunt, adeò ut his decepti etiam peritissimi Medici noxia quandoque morbis remedia præscribant: quanto difficilius erit internos motus dijudicare, qui à sensibus remoti, & densis tenebris sepulti sunt? *Animalis homo*, ait Apostolus, (p,) *non percipit quæ sunt spiritus Dei*, ea enim videt & examinat crassâ & animali imaginatione, quæ rebus sensibilibus mentem affigit: *spiritualis autem judicat omnia*, quia ad divinum & incommutabile lumen elevatus, radium ejus excipit, & in eandem imaginem à claritate in claritatem transformatus omnia videt quæ in animo sunt, & in eis ac per ea illa quoque circumspicit quæ in mundo sunt, & de omnibus judicat; quia nihil ab ejus judicio subtrahitur, à cujus cognitione nihil occultatur. Verumtamen *rari sunt*, ut B. Laurentius Justinianus scribit (q,) *qui spirituales re & nomine censendi sint. Vocabulum hoc denuntiatione sortiuntur multi, effectum verò ipsius pauci*. Nomen plerique sanctitatis ha-

a Jerem. 15. 19. p. 1. Cor. 2. 14. q. Lib. de obed. c. 16.

bent, sed non opera: vocem Jacob, manus Esau: & in Apocalypsi, [r] qui viventis speciem gerebat, tanquam mortuus conclamatur. Ideo veteri ritu hinc procul arcendi omnes profani, quorum immensa turba est; oculos enim ad hæc intuenda non habent, quorum fides opifex est. Similes sunt de tenebris ad solem repente prodeuntibus, qui à luce abhorrent, donec sensum assuecant ejus fulgorem sustinere.

IV. Hinc fraudes, hinc doli, hinc illusiones, hinc pericula, & lapsus: hinc horrenda magnorum virorum præcipitia, quorum cum plurima proferre valeam exempla, duo tamen præ cæteris notanda sufficient, ut discant fideles non altum sapere, nec sibi temerè spirituum discretionem arrogare. Quis inter Ecclesiæ proceres sapientior & nobilior Origene? cujus tanta vis ingenii, tanta doctrinæ profunditas, tanta eruditionis ac eloquentiæ ubertas, tanta vitæ sanctimonia fuit, ut apud omnes admirationi esset. Et hic tantus ac talis vir, dum ingenio suo nimium indulget, dum proprio spiritu inflatus veterum traditiones contemnit, in absurdos errores lapsus est. Tertulliani quoque par casus fuit. hic enim miræ ingenii capacitate omnes Philosophorum sectas, omnes disciplinas complexus, vetustæ fidei parum tenax, dum specie deceptus castitatis & abstinentiæ falsa Montani dogmata, & insanarum mulierum deliramenta tamquam veras prophetias præcipiti judicio suscipit, ex Ecclesiæ magistro orthodoxæ fidei hostis accerrimus factus est. Quæ cum ita sint, ne nobis diabolus vitrum pro margarito, falsum pro vero obtrudat, illa Domini nostri sententia, quam sancti Patres (f) sæpe commemorant, sequenda est, ut sinus probabiles trapezitæ, probos nummos ab adulterinis subtilissimè discernentes. Sicut enim trapezita non ea solum numismata examinat, quæ faciem

r 1. Apoc. 3. 1. f. Clem. Alex. lib. 1. Strom. Origen. in Joan. to. 19. Epiph. hær. 44. Hieron. Ep. ad Min. & Alexan. Cassian. collat. 1. c. 20. Cyrill. Alex. lib. 1. adv. Nestorium.

tyrannorum exprimunt, sed illa etiam quæ veri Regis imagine, sed non legitimè figurata sunt: tum inquit ad erutinam, an quidpiam illis iusti ponderis desit. Ita nos debemus internos animi motus, & omnes cordis recessus sagacissima indagatione perscrutari, & non humanâ ita-sterâ, sed iustissimâ sanctuarii lance perpendere, & ad Christi Sanctorumque doctrinam, & exempla veluti ad lydium lapidem examinare. hoc mihi in hoc tractatu propositum est, in quo nullam necessariæ institutionis partem defuturam confido: nam in his quæ cunctis patent satis esse credo excellentiora notare: in his verò quæ latent, magna pars doctrinæ est nosse quid quæras. Sed satius est divinam opem in hoc ipso introitu implorare, sine qua inanes sunt omnes conatus nostri, omnis providentia timida & incerta, stulta & vana omnis sapientia.

V. Veni igitur lux splendidissima increatæ sapientiæ, & illumina tenebras meas, quia nox perpetua incubuit mihi, & horribilis malorum cohors. Doce me cognoscere veritatem tuam, ut tua efficaci inspiratione imbutus è facie terræ emergens divinis inhæream rationibus. Per-lustra vitali tuo fulgore intima cordis mei, ne tenebras, in quibus natus sum, infelicitè amans longè abeam à te in regionem dissimilitudinis. Fac me gustare per affectum, quod te donante percipio per intellectum, quo te purè purum attingens, pravas opiniones, mundi que hujus simulacra per inane volantia ex animo expellam. Da legi tuæ consona scribere despectis iniquorum fabulationibus, tu qui occulta sapientiæ tuæ non prudentibus hujus sæculi, sed parvulis & humilibus revelare dignaris. Excita me, & accende illo igne, quem misisti in terram, & insinua nutus tuos. Pande sinus secreti tui, & immitte cogitationes hac sublimiori sapientiâ dignas, cujus explanationem in te confisus aggressus sum. A te enim summo bono, creatore & artifice meo omnia bona sunt, quæ in vita, sensibus, & mente habeo. Sine te labitur

memoria, errat iudicium: nec idoneus sum ad bonum eligendum, quo per peccatum me sponte privavi. Te deserui, à quo factus sum, & duo mala contraxi, ignorantiam, & infirmitatem: atque in his manebo, & in his peribo, nisi tu me reficias, qui de nihilo me fecisti. Sine luce & ope tua non est veritas, sed vanitas: non est scientia, sed error: non est discretio, sed confusio. Ideo clamo ad te cum Propheta (1), *Dominus illuminatio mea, & salus mea*; ut illuminatio detrahat ignorantiam, salus infirmitatem. Clamo, inquam, ad te, ut ea quæ nescio doceas me, in his quæ novi custodias me, in quibus fallor corrigas me, in quibus labor confirmes me: à falsis & noxiis eripias me. Et velle quidem ex tuo munere adjacet mihi, perficere autem non invenio, nec aliquando me inventurum confido, nisi tu qui velle dedisti, des & perficere. Non enim est volentis neque currentis, sed tui miserentis, Salvator mundi, sine quo nihil possum, nihil habeo, nihil sum.

CAPUT. II.

Duplicem esse gratiam, quarum una justificans & gratum faciens, altera gratis data. Quid utraque sit. Discretionem spirituum inter gratis datas potissimum locum habere. Quid sit Discretio. An detur per modum habitus. Quid ad eam requiratur. Duo ejus modi, unus à Deo infusus, alter per modum artis.

I. **G**RATIA Dei, qua nihil excellentius hominibus attributum est, duplex ab Angelico doctore (a) dicitur esse; una per quam homo justificatus ad Deum reducitur, & divinæ naturæ confors efficitur: altera per quam aliis cooperatur, utificentur, & ad Deum reducantur. Illa *gratum faciens*, hæc *gratis data* nuncupatur. Quamvis enim omnis gratia à Deo gratis do-

¹ Psal. 26. 45. Thom. 1. 2. q. 111. art. 1.